

การติดตามบันทึกและมหาบันทึกที่สำเร็จจากหลักสูตรของภาควิชาพยาบาลศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล

อรสา พันธ์ภักดี*, พย.ด.

เพ็ญศรี เลาสวัสดิ์ชัยกุล**, พย.น.

ยุพาพิน คิริโพธิ์งาม*, D.S.N.

พรรณาวดี พุธวัฒนา*, วท.ด.

บทคัดย่อ การวิจัยเชิงสำรวจนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อติดตามบันทึกและมหาบันทึกผู้สำเร็จการศึกษาจากภาควิชาพยาบาลศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล ผู้วิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยการลุ่มแบบแบ่งกลุ่มร้อยละ 40 จากผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีแต่ละรุ่น ส่วนผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท กลุ่มตัวอย่างคือผู้สำเร็จทุกคนที่สามารถติดต่อได้ เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีผู้ตอบแบบสอบถามและส่งกลับคืน 233 คน เป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี 159 คน และผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท 74 คน ซึ่งเกือบทั้งหมดปัจจุบันทำงานอยู่ในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพการพยาบาล ผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีส่วนใหญ่ปฏิบัติงานในตำแหน่งพยาบาลประจำการ ร้อยละ 71.6 มีส่วนน้อยที่ปฏิบัติงานด้านการศึกษา ร้อยละ 14.5 ส่วนผู้สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาโท ส่วนใหญ่ปฏิบัติงานในตำแหน่งอาจารย์พยาบาล ร้อยละ 63.6 ผู้สำเร็จการศึกษาทั้ง 2 ระดับมีการพัฒนาตนเองโดยการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น ซึ่งได้รับความต้องการศึกษาระดับประกาศนียบัตรเฉพาะทางจนถึงระดับปริญญาเอก ผู้สำเร็จการศึกษามีส่วนร่วมในการพัฒนาวิชาชีพ ด้านการพัฒนาองค์ความรู้ให้แก้วิชาชีพโดยการทำวิจัย การเขียนตำราหรือบทความทางวิชาการ ด้านการพัฒนาการปฏิบัติการพยาบาล พบว่าผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโทมีส่วนร่วมมากกว่าผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีในทุกด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการนำทฤษฎีการพยาบาลและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องไปใช้ในการปฏิบัติการพยาบาล ด้านการมีส่วนร่วมในโครงการวิจัยที่พัฒนาคุณภาพการพยาบาล ด้านการนำผลการวิจัยและความรู้จากบทความทางวิชาการมาใช้ในการพัฒนางานการพยาบาล ด้านบริการวิชาการโดยเป็นที่ปรึกษาด้านการวิจัยและเป็นวิทยากร สำหรับการมีส่วนร่วมโดยการเป็นสมาชิกองค์กรวิชาชีพ ผู้สำเร็จการศึกษาเป็นสมาชิกองค์กรวิชาชีพในระดับชาติมากที่สุด รามาธิบดีพยาบาลสาร 2545; 8(2): 110-123.

คำสำคัญ : ติดตาม บันทึก มหาบันทึก

* รองศาสตราจารย์ ** หัวหน้าที่ผู้ป่วย ภาควิชาพยาบาลศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การติดตามผู้สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตร เป็นกิจกรรมที่สำคัญและจำเป็นในการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษา เป็นส่วนหนึ่งของการประเมินหลักสูตร เป็นแนวทางที่นำไปสู่การพิจารณาดำเนินการปรับปรุงหลักสูตรให้มีคุณภาพเหมาะสมกับยุคสมัยและบริบทปัจจุบัน วิธีการประเมินหลักสูตรสามารถทำได้ดังนี้ แต่การประเมินล้วนนำเข้า (input) เช่น ผู้สมัครเข้าศึกษา ระบบการคัดเลือกนักศึกษา ประเมินกระบวนการดำเนินการ (process) เช่น อาจารย์การจัดการเรียนการสอน วิธีการประเมินผล อุปกรณ์ล้วนสนับสนุนการศึกษาด้วย และการประเมินผลผลิต (outcome and output) เช่น การได้งานทำ รายได้ สถานะการทำงาน ความคิดเห็นต่อหลักสูตร ความสามารถในเชิงวิชาชีพ โดยประเมินจากผู้สำเร็จการศึกษาเอง หรือประเมินจากผู้บังคับบัญชา¹

ภาควิชาพยาบาลศาสตร์และโรงพยาบาลรามาธิบดี เป็นสถาบันที่มีโครงสร้างการบริหารงานที่เป็นสถาบันการศึกษาทางการพยาบาล และรับผิดชอบบริการพยาบาลของโรงพยาบาลรามาธิบดี โดยสังกัดในคณะกรรมการแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล ดังนั้นจึงมีพันธกิจอื่นๆ ที่สอดคล้องกับพันธกิจของมหาวิทยาลัยมหิดลด้วย นับได้ว่าภาควิชาฯ มีความรับผิดชอบที่กว้างขวาง แตกต่างจากสถาบันการศึกษาอื่นๆ จำเป็นต้องพิจารณาคุณภาพของกิจกรรมที่ดำเนินการอยู่อย่างเป็นระบบและสม่ำเสมอ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงที่จะมีการปรับเปลี่ยนเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ

นับแต่เริ่มดำเนินการในปี พ.ศ. 2512 จนถึงปัจจุบัน การศึกษาของภาควิชาพยาบาลศาสตร์ได้เปิดหลักสูตรทางการพยาบาลในระดับปริญญาตรี ปริญญาโท ปริญญาเอก ประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาลและการพยาบาลเฉพาะทางสาขาต่างๆ หลักสูตรเหล่านี้ได้มีการประเมินผลด้วยวิธีการต่างๆ ในแต่ละปีการศึกษา และมีการศึกษาติดตามจากผู้สำเร็จจากหลักสูตรรวมทั้งผู้ใช้ผลผลิตเป็นระยะๆ การศึกษาพยาบาลที่ได้ดำเนินการเป็นหลักและต่อเนื่องมาเป็นเวลากว่าห้าสิบปี ที่ได้ดำเนินการจัดการเรียนการสอน วิธีการประเมินผล อุปกรณ์และหลักสูตรที่ได้รับการอนุมัติและปรับปรุง ตลอดจนการประเมินผลผลิตของผู้สำเร็จการศึกษาต่อไป

การศึกษาพยาบาลของภาควิชาพยาบาลศาสตร์ในระยะแรกได้จัดเป็น 2 หลักสูตร คือ หลักสูตรอนุปริญญาพยาบาลอนามัยและผดุงครรภ์ และหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต (พยาบาลและผดุงครรภ์) ในปี พ.ศ. 2518 มีการศึกษาติดตามครั้งแรก² และปรับหลักสูตรครั้งแรกในปี พ.ศ. 2522 เป็นหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิตทั้งหมด ในปี พ.ศ. 2530 ปรับหลักสูตรครั้งที่ 2 โดยใช้ชื่อว่าหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต ครั้งล่าสุดในปี พ.ศ. 2542 ได้มีการศึกษาติดตามความคิดเห็นจากบัณฑิตและจากผู้บังคับบัญชา³ ได้มีการปรับหลักสูตรในโครงสร้างและเนื้อหาวิชาในปี พ.ศ. 2543⁴ ในระดับปริญญาโทได้เริ่มเปิดรับนักศึกษาในปี พ.ศ. 2520 เป็นหลักสูตรวิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต 2 สาขา คือ Acute Care และ Ambulatory Care ได้มีการศึกษาติดตามจากผู้สำเร็จและผู้บังคับบัญชา 1 ครั้ง⁵ มีการประเมินความคิดเห็นเรื่องการจัดการเรียนการ

การติดตามบัณฑิตและมหาบัณฑิตที่สำเร็จจากหลักสูตรของภาควิชาพยาบาลศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล

สอนและหลักสูตรจากผู้สำเร็จและนักศึกษา⁶ และมีการรวบรวมความคิดเห็นจากอาจารย์ในหลักสูตร⁷ ได้ปรับปรุงหลักสูตรเป็นพยาบาลศาสตร์มหาบัณฑิต ในปี 2535 และปรับโครงสร้าง รายวิชา และเพิ่มสาขาวิชาพยาบาลในปี 2541⁸

อย่างไรก็ตามยังไม่เคยมีการศึกษาผลผลิตของหลักสูตรที่เน้นถึงสถานะและประสบการณ์พัฒนาการในการทำงาน การพัฒนาตนเอง และบทบาทในการพัฒนานวัชชีพ ซึ่งเป็นสิ่งที่ช่วยสะท้อนการดำเนินงานของหลักสูตรได้ล้วนหนึ่ง การศึกษาครั้งนี้จึงมุ่งที่จะศึกษาติดตามผู้จบการศึกษาจากภาควิชาพยาบาลศาสตร์รามาธิบดีระดับปริญญาตรีและปริญญาโทในภาพรวมถึงการดำรงตำแหน่งและบทบาทต่างๆ ที่แสดงถึงความก้าวหน้าในสถานที่ทำงาน ในวิชาชีพและในสังคม ทั้งนี้เพื่อใช้เป็นส่วนประกอบในการพิจารณาปรับปรุงหลักสูตรและโครงสร้างการบริหารงานที่เอื้อต่อการส่งเสริมคุณภาพการศึกษาและคุณภาพบริการพยาบาลต่อไป

วิธีดำเนินวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ประชากรที่ศึกษาเป็นผู้สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตร 4 หลักสูตรคือ หลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต (พยาบาลและผดุงครรภ์) หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (พยาบาล) และหลักสูตรพยาบาลศาสตร์มหาบัณฑิต จากภาควิชาพยาบาลศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล

รามาธิบดี ตามหลักฐานด้านทะเบียน เป็นหลักสูตรปริญญาตรี 26 รุ่นที่สำเร็จการศึกษา ตั้งแต่ปีการศึกษา 2517 ถึง 2542 จำนวน 2,212 คน ปริญญาโท 19 รุ่น ตั้งแต่รุ่นที่สำเร็จปีการศึกษา 2522 ถึง 2541 จำนวน 337 คน ผู้วิจัยสุมแบบแบ่งกลุ่มจากแต่ละรุ่นโดยการจับฉลากเลือกกลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 40 ของผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีคิดเป็นจำนวน 887 คน ส่วนผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามทุกคนที่สามารถติดต่อได้จำนวน 255 คน สำรวจข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ทำงานหรือที่อยู่ตามที่ผู้สำเร็จการศึกษาแจ้งไว้และจากผู้แทนรุ่น แล้วจึงส่งแบบสอบถามไปให้สำหรับผู้ที่สำเร็จการศึกษาทั้งระดับปริญญาตรีและปริญญาโทจากหลักสูตรของภาควิชาฯ จะจัดอยู่ในกลุ่มปริญญาโท มีแบบสอบถาม จำนวน 171 ฉบับ ถูกส่งคืนเนื่องจากไม่สามารถติดต่อกลุ่มตัวอย่างได้ในจำนวนแบบสอบถามที่ผู้วิจัยส่งไปได้รับการตอบจำนวน 233 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 24

เครื่องมือวิจัย

คณผู้วิจัยสร้างเครื่องมือวิจัยเป็นแบบสอบถามประกอบด้วย 6 ส่วนคือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล เป็นข้อมูลการให้เติมคำในช่องว่างและให้เลือกตอบ เป็นคำถามเกี่ยวกับ ชื่อ นามสกุล อายุ ปีที่เข้ารับการศึกษา ปีที่สำเร็จการศึกษา หลักสูตรที่ศึกษา สถานที่ทำงาน สังกัด ตำแหน่งทางวิชาการ/ตำแหน่งงาน ลักษณะงานที่รับผิดชอบ ตำแหน่งบริหารที่เคยปฏิบัติ หรือปฏิบัติอยู่ในปัจจุบัน การศึกษาต่อเนื่องที่ได้รับหลังจากสำเร็จการศึกษา ผลงานวิจัย

อรสา พันธ์ภักดี และคณะ

ส่วนที่ 2 การมีส่วนร่วมในการพัฒนาวิชาชีพ เป็นข้อรายการให้เติมคำในช่องว่างเกี่ยวกับการเป็น สมาชิกขององค์กรวิชาชีพทั้งระดับสถาบัน ระดับชาติ และระดับนานาชาติ

ส่วนที่ 3 การมีส่วนร่วมในการพัฒนาวิชาชีพ อื่น ๆ เป็นข้อรายการให้เลือกตอบ และเติมคำใน ช่องว่าง เป็นคำ幕การเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการ พัฒนาการปฏิบัติการพยาบาล โครงการหรืองาน วิจัยที่มีส่วนร่วมในการปฏิบัติการพยาบาล การใช้ ทฤษฎีการพยาบาลและทฤษฎีอื่นที่เกี่ยวข้องกับการ พยาบาลในการปฏิบัติการพยาบาล การสอนหรือ การวิจัย การเขียนตำรา บทความทางวิชาการ บทความอื่น ๆ ที่ก่อให้เกิดประโยชน์ด้านสุขภาพกับ ประชาชน การเป็นผู้นำและบริหารจัดการเพื่อให้ เกิดการเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติการพยาบาลในสาขา และวิชาชีพ ทั้งในระดับนโยบายและในระดับปฏิบัติ การพยาบาล การเป็นผู้สอนงาน (พี่เลี้ยง) และให้ คำแนะนำแก่ผู้ร่วมงานและพยาบาลในวิชาชีพ เป็น ที่ปรึกษาด้านการวิจัย เป็นวิทยากรตลอดจนการ นำผลการศึกษา ค้นคว้าทางวิชาการ และการ วิจัยมาพัฒนาการปฏิบัติการพยาบาล/การบริหารหรือ การสอน

ส่วนที่ 4 การมีส่วนร่วมในการพัฒนา สังคมโดยรวม เป็นข้อรายการให้เลือกตอบเกี่ยวกับการดำเนินการหรือเคยดำเนินการในองค์กร เอกชนที่ช่วยพัฒนาสังคมโดยรวม

ส่วนที่ 5 การประเมินความพึงพอใจของ ผู้บังคับบัญชาและตนเอง เป็นข้อรายการให้ผู้สำเร็จ

การศึกษา ประเมินความพึงพอใจในการทำงาน โดยใช้เส้นตรงความยาว 10 เซนติเมตร แทน ความต่อเนื่องของคะแนนความพึงพอใจ มีค่าตั้งแต่ 0–100 คะแนน คะแนน 0 หมายถึง ไม่พึงพอใจ คะแนน 100 หมายถึง พึงพอใจมากที่สุด ให้ผู้สำเร็จการศึกษาประเมินว่าผู้บังคับบัญชา พึงพอใจในการทำงานของผู้สำเร็จการศึกษามากน้อยเพียง ใดและมีข้อมูลอะไรที่แสดงถึงความพึงพอใจของผู้ บังคับบัญชา และให้ผู้สำเร็จการศึกษาประเมินความ พึงพอใจในผลงานและความก้าวหน้าของตนเอง และ ให้ระบุว่าพึงพอใจในผลงานและความก้าวหน้าในเรื่อง อะไรบ้าง

ส่วนที่ 6 ข้อเสนอแนะการปรับปรุงหลักสูตร เป็นข้อคำมายเปิดให้ผู้สำเร็จการศึกษาเสนอ แนะนำความคิดเห็นว่าควรปรับปรุงหลักสูตรทุก ๆ ด้าน เพื่อนำไปเป็นข้อมูลในการปรับปรุงหลักสูตร เพื่อ เตรียมให้ผู้สำเร็จการศึกษาไปรับใช้ลังค์ได้ดียิ่งขึ้น

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ส่งแบบสอบถามให้ผู้สำเร็จการศึกษาตามที่ อยู่ที่ติดต่อได้ ให้เวลาตอบ 4 สัปดาห์ โดยคำนึง ถึงการพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง มีการติดตาม และส่งแบบสอบถามซ้ำ 1 ครั้ง รวมรวมแบบสอบถาม ตามมาตรฐานสอบความถูกต้องและวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/FW ใน การวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติบรรยาย จำแนกตาม หลักสูตรที่สำเร็จการศึกษา แสดงจำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

การติดตามบันทึกและนับที่ตัวอย่างที่สำเร็จจากหลักสูตรของภาควิชาพยาบาลศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล

ผลการศึกษา

ลักษณะกลุ่มตัวอย่าง

ในจำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม 233 คน

เป็นผู้สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี 159 คน
มีอายุอยู่ระหว่าง 23-49 ปี เฉลี่ย 33.6 ปี สำเร็จการศึกษามานาน 2-26 ปี เฉลี่ย 11.5 ปี ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญา

โทที่ตอบแบบสอบถามกลับมาจำนวน 74 คน มีอายุระหว่าง 28-56 ปี เฉลี่ย 41.2 ปี สำเร็จการศึกษามานาน 1-21 ปี เฉลี่ย 9.2 ปี

สถานภาพการทำงานในปัจจุบัน

ข้อมูลแสดงสังกัด และตำแหน่งที่ปฏิบัติงานในปัจจุบันของผู้สำเร็จการศึกษาจำแนกตามหลักสูตร (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 แสดงสังกัด และตำแหน่งที่ปฏิบัติงานในปัจจุบันของผู้สำเร็จการศึกษาจำแนกตามหลักสูตร

	ปริญญาตรี		ปริญญาโท	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
สังกัดหน่วยงาน				
ทบวงมหาวิทยาลัย	126	79.2	42	56.8
กระทรวงสาธารณสุข	12	7.5	22	29.7
เอกชน	14	8.8	1	1.4
กรุงเทพมหานคร	3	1.9	1	1.4
ทหาร, ตำรวจนครบาล	-	-	5	6.8
สถาบันราชภัฏ	-	-	3	4.1
อื่นๆ	4	2.5	-	-
รวม	159	100	74	100
ปฏิบัติงานในตำแหน่ง				
พยาบาลประจำการ/ผู้ช่วยพยาบาล	114	71.6	15	20.3
อาจารย์พยาบาล	23	14.5	47	63.6
หัวหน้าหอผู้ป่วย	7	4.4	5	6.8
ผู้บริหารระดับอื่นๆ	12	7.5	7	9.5
ไม่ได้ปฏิบัติงานในวิชาชีพพยาบาล	3	1.9	-	-
รวม	159	100	74	100

อรสา พันธ์ภักดี และคณะ

จากการที่ 1 แสดงสถานภาพการทำงาน ในปัจจุบันของผู้สำเร็จการศึกษา พบร่วมกัน กลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นผู้สำเร็จการศึกษาทั้ง 2 ระดับ เกือบทั้งหมด ทำงานอยู่ในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพ ส่วนใหญ่ของผู้สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีและระดับปริญญาโท ปฏิบัติงานสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย (ซึ่งในจำนวนนี้ปฏิบัติงานในภาควิชาพยาบาลศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดลจำนวนมากที่สุด ผู้ที่ปฏิบัติงานในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข และเอกชน มีเพียงร้อยละ 7.5 และ 8.8 ตามลำดับ ส่วนผู้ที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาโท ปฏิบัติงานในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย และกระทรวงสาธารณสุข มีร้อยละ 56.8 และ 29.7 ตามลำดับ)

ผู้สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีส่วน

ตารางที่ 2 การดำรงตำแหน่งระดับผู้บริหารในหน่วยงาน

ใหญ่ปฏิบัติงานในตำแหน่งพยาบาลประจำการ มีร้อยละ 71.6 ในจำนวนนี้เป็นผู้ชำนาญการ 3 คน มีส่วนน้อยที่ปฏิบัติงานด้านการศึกษา คือ เป็นอาจารย์ร้อยละ 14.5 เป็นผู้บริหารระดับอื่นร้อยละ 7.5 เช่น ตำแหน่งหัวหน้าแผนก หัวหน้ากลุ่มงาน และมีร้อยละ 1.9 ไม่ได้ปฏิบัติงานในวิชาชีพ

ผู้สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาโทส่วนใหญ่ปฏิบัติงานในตำแหน่งอาจารย์พยาบาล มีร้อยละ 63.6 มีพยาบาลประจำการร้อยละ 20.3 ซึ่งในจำนวนนี้ เป็นผู้ชำนาญการ 1 คน และปฏิบัติงานในตำแหน่งหัวหน้าหอผู้ป่วย มีร้อยละ 6.8

การดำรงตำแหน่งระดับผู้บริหารในหน่วยงาน

การดำรงตำแหน่งระดับผู้บริหารในหน่วยงานในอดีตหรือปัจจุบันจำแนกตามหลักสูตร (ตารางที่ 2)

ด้านการศึกษาพยาบาล	จำนวน	ปริญญาตรี		ปริญญาโท	
		ร้อยละ (n=159)	จำนวน	ร้อยละ(n=74)	
หัวหน้าภาควิชา	3	1.9	15	20.3	
รองหัวหน้าภาควิชา	2	1.3	2	2.7	
ผู้ช่วยคณบดี	-	-	3	4.1	
รองคณบดี	1	0.6	4	5.4	
คณบดี	1	0.6	3	4.1	
ประธานหลักสูตรฯ	1	0.6	2	2.7	
ด้านบริการพยาบาล					
หัวหน้าหอผู้ป่วย	13	8.2	9	12.2	
ผู้ติดตามการพยาบาล	7	4.4	7	9.5	
หัวหน้าฝ่าย/หัวหน้าแผนก	9	5.7	5	6.8	
ไม่เคยดำรงตำแหน่งผู้บริหาร	141	88.68	56	75.7	
รวม	178		106		

*คนหนึ่งเป็นได้มากกว่า 1 ตำแหน่ง

การติดตามบัณฑิตและหน้าที่ที่สำเร็จจากหลักสูตรของภาควิชาพยาบาลศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล

จากการที่ 2 ผู้สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตรปริญญาตรีในอดีต หรือปัจจุบันประมาณร้อยละ 20 ดำรงตำแหน่งผู้บริหารทางด้านการศึกษา หรือด้านบริการพยาบาลสูงสุดคือคณบดีและหัวหน้าฝ่าย

ผู้สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตรปริญญาโทได้ปฏิบัติงานในอดีตหรือปัจจุบันหลังจากสำเร็จการศึกษาในตำแหน่งผู้บริหารเป็นหัวหน้าภาควิชา มีจำนวนมากที่สุด ส่วนทางด้านบริการพยาบาล เป็นหัวหน้าหอผู้ป่วยมากที่สุด โดยมีตำแหน่งสูงสุด เช่นเดียวกับผู้สำเร็จจากระดับปริญญาตรี แต่มีจำนวนในแต่ละตำแหน่งมากกว่า

การพัฒนาตนเอง

ผู้สำเร็จการศึกษาทั้ง 2 ระดับ มีการพัฒนาตนเองโดยการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น ซึ่งได้รับ

ตารางที่ 3 การมีส่วนร่วมในการพัฒนานวิชาชีพ

บุคลิกการศึกษาระดับประกาศนียบัตรเฉพาะทาง จนถึงบุคลิกการศึกษาระดับปริญญาเอก ผู้สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีศึกษาต่อซึ่งได้รับบุคลิกการศึกษาในระดับประกาศนียบัตรเฉพาะทาง ปริญญาโท ปริญญาเอก และหลังปริญญาเอก มีร้อยละ 13.2, 11.9, และ 0.6 ตามลำดับ และอยู่ในระหว่างศึกษาต่อระดับปริญญาโท 1 คน ส่วนผู้สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาโทศึกษาต่อ ซึ่งได้รับบุคลิกการศึกษาในระดับประกาศนียบัตรเฉพาะทาง ปริญญาเอก และหลังปริญญาเอก ร้อยละ 21.6 19.0 และ 1.4 ตามลำดับ และอยู่ในระหว่างศึกษาต่อในระดับปริญญาเอก 4 คน หรือร้อยละ 5.4

การมีส่วนในการพัฒนานวิชาชีพ

การมีส่วนร่วมในการพัฒนานวิชาชีพ (ตารางที่ 3)

	ปริญญาตรี (n = 159)		ปริญญาโท (n= 74)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
พัฒนาองค์ความรู้ให้แก่วิชาชีพ				
การวิจัย	34	21.4	55	74.3
การเขียนตำรา บทความทางวิชาการ	27	17.0	51	68.9
พัฒนาการปฏิบัติการพยาบาล				
มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการระดับนโยบาย	13	8.2	14	18.9
มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการระดับปฏิบัติการ	25	15.7	14	18.9
การนำทฤษฎีการพยาบาลและทฤษฎีอื่นที่เกี่ยวข้องไปใช้	27	17.0	38	51.4
การนำผลการวิจัยและผลงานทบทวนทางวิชาการมาใช้ ในการพัฒนางานทางการพยาบาล	21	13.2	42	56.8
เป็นผู้สอนงาน (พี่เลี้ยง) แก่พยาบาล และผู้ร่วมงาน	88	55.3	56	75.7

อรสา พันธ์ภักดี และคณะ

ตารางที่ 3 (ต่อ)

	ปริญญาตรี		ปริญญาโท	
	(n = 159)	จำนวน ร้อยละ	(n= 74)	จำนวน ร้อยละ
บริการวิชาการ				
เป็นที่ปรึกษาด้านการวิจัย	25	15.7	56	75.7
เป็นวิทยากร	39	24.5	56	75.7
การเป็นสมาชิกองค์กรวิชาชีพ				
ระดับสถานบัน	66	41	51	68.9
ระดับชาติ	101	63.5	66	89.2
ระดับนานาชาติ	3	1.9	6	8.1

จากตารางที่ 3 แสดงถึงการมีส่วนร่วมในการพัฒนาวิชาชีพ พบร่วมกับผู้สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีและปริญญาโท มีส่วนร่วมในการพัฒนาวิชาชีพ ด้านการพัฒนาองค์ความรู้ให้แก่ วิชาชีพ โดยการทำวิจัยมีร้อยละ 21.4 และ 74.3 ตามลำดับ การเขียนตำราหรือหนังสือทางวิชาการมีร้อยละ 17.0 และ 68.9 ตามลำดับ ด้านการพัฒนา การปฏิบัติการพยาบาลพบว่าผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโทมีส่วนร่วมในการพัฒนาการปฏิบัติการพยาบาลมากกว่าผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี ทุกด้าน (โดยผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี และ ปริญญาโทมีส่วนร่วมในการพัฒนาการปฏิบัติการพยาบาลในด้านการบริหารจัดการระดับนโยบาย ร้อยละ 8.2 และ 18.9 ตามลำดับ ในด้านบริหารจัดการ

ระดับปฏิบัติการ ร้อยละ 15.7 และ 18.9 ตามลำดับ) โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการนำทฤษฎีการพยาบาล และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องไปใช้ในการปฏิบัติการพยาบาล ร้อยละ 17.0 และ 51.4 ตามลำดับ ด้านการมีส่วนร่วมในโครงการวิจัยที่พัฒนาคุณภาพการพยาบาล ร้อยละ 15.7 และ 45.9 ตามลำดับ ด้านการนำผลการวิจัยและความรู้จากบทความทางวิชาการมาใช้ในการพัฒนางานทางการพยาบาลมีร้อยละ 13.2 และ 56.8 ตามลำดับ

ผู้สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีและปริญญาโท มีส่วนร่วมในการพัฒนาวิชาชีพในด้านบริการวิชาการ โดยเป็นที่ปรึกษาด้านการวิจัยร้อยละ 15.7 และ 75.7 ตามลำดับ เป็นวิทยากรร้อยละ 24.5 และ 75.7 ตามลำดับ และการเป็นสมาชิก

การติดตามบันทึกและหนังสือที่สำรับจากหลักสูตรของภาควิชาพยาบาลศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล

องค์กรวิชาชีพ ผู้สำเร็จการศึกษาทั้ง 2 ระดับเป็น
สมาชิกองค์กรวิชาชีพระดับชาติมากที่สุด

ความพึงพอใจของผู้บังคับบัญชาและ ของตนเองต่อการทำงาน

เมื่อให้ผู้สำเร็จการศึกษาทั้งระดับปริญญาตรีและปริญญาโทประเมินว่าผู้บังคับบัญชา และ
ตนเองมีความพึงพอใจในงานที่ผู้สำเร็จการศึกษาทำ
เพียงได พบร่วมกับผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี

และปริญญาโทประเมินว่า ผู้บังคับบัญชา มีความ
พึงพอใจในงานของผู้สำเร็จการศึกษา เฉลี่ย 71.08
(พิสัย 30–95) และเฉลี่ย 75.41 (พิสัย 40–95) ตามลำดับ และผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี และ
ปริญญาโทประเมินตนเองเกี่ยวกับความพึงพอใจใน
งานที่ทำในระดับใกล้เคียงกัน คือเฉลี่ย 67.93 (พิสัย
30–100) และ 69.72 (พิสัย 9–100) ตามลำดับ (ตาราง
ที่ 4)

ตารางที่ 4 ประเมินความพึงพอใจของผู้บังคับบัญชาและของตนเองต่อการทำงานโดยผู้สำเร็จการศึกษา

	ปริญญาตรี					ปริญญาโท				
	n	min	max	M	SD	n	min	max	M	SD
ผู้บังคับบัญชา	144	30	95	71.08	13.04	74	40	95	75.41	11.96
ตนเอง	144	30	100	67.93	14.06	74	9	100	69.72	17.66

ลักษณะที่แสดงถึงผู้บังคับบัญชาพึงพอใจใน
งานของผู้สำเร็จการศึกษา ซึ่งส่วนใหญ่ผู้สำเร็จการ
ศึกษาระดับปริญญาตรี และปริญญาโทรับรู้ คือ
การให้คำชี้แจง ร้อยละ 41.5 และ 53 ตามลำดับ
การมอบหมายงานที่สำคัญให้ทำ ร้อยละ 14.9 และ
36.7 ตามลำดับ การเลื่อนขั้นให้รางวัล ร้อยละ
13.7 และ 17.8 ตามลำดับ เป็นต้น ส่วนลักษณะ
ที่แสดงถึงผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี และ
ปริญญาโทพึงพอใจในงานของตนเองคือผลสำเร็จ
ของงาน ร้อยละ 4.4 และ 8.2 ตามลำดับ การมี
โอกาสศึกษาต่อ/เข้ารับการอบรม ร้อยละ 6.8 และ
8.2 ตามลำดับ การให้การพยาบาลที่มีคุณภาพ

และปลอดภัย ร้อยละ 4.9 และ 1.4 ตามลำดับ
และการได้รับการยอมรับจากผู้ร่วมงาน ร้อยละ 3.7
และร้อยละ 9.6 เป็นต้น

ข้อเสนอแนะของผู้สำเร็จการศึกษาต่อ หลักสูตร

จำนวนผู้สำเร็จการศึกษาทั้งระดับปริญญา
ตรีและปริญญาโทมีข้อเสนอแนะที่ต้องการให้หลักสูตร
มีการปรับปรุง ด้านการเรียนการสอนมี 41 และ
10 คน ตามลำดับ โดยเสนอแนะให้มีการปรับปรุง
ด้านเนื้อหาการสอน โดยเฉพาะในเรื่องจริยธรรม
ซึ่งผู้สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีเสนอแนะ
ปรับปรุงเนื้อหาการสอนด้านนี้มี 23 คน ระดับปริญญา

อรสา พันธ์ภักดี และคณะ

โภมี 3 คน นักจากนี้มีผู้เสนอแนะให้ปรับปรุงวิธีการเรียนการสอนระดับปริญญาตรี 36 คน และระดับปริญญาโท 13 คน เอกพะผู้สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี 14 คนเสนอแนะให้ปรับปรุงวิธีการเรียนการสอนเพิ่มทักษะการปฏิบัติ นักจากนี้มีผู้สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี และปริญญาโท 10 และ 3 คน ตามลำดับ เสนอแนะให้เพิ่มการใช้เทคโนโลยีทางการศึกษา เช่น การใช้ Computer, internet และ CAI ในการเรียนการสอน

การปรับปรุงกระบวนการด้านสังคมวิชาชีพ และโดยทั่วไป ผู้สำเร็จการศึกษาทั้งในระดับปริญญาตรี และปริญญาโท เสนอแนะการปรับปรุงด้านความผูกพันระหว่างบุคคลในสถาบันเดียวกัน มี 15 และ 3 คน ตามลำดับ การมีส่วนร่วมในสังคม/ชุมชนเท่ากันคือ 10 คน การสร้างความสัมพันธ์กับวิชาชีพอื่น 4 และ 6 คน ตามลำดับ เป็นต้น

อภิปรายผล

ในการวิจัยนี้พบว่า ส่วนใหญ่ของผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีที่เป็นกลุ่มตัวอย่างปฏิบัติงานสังกัดทบทวนมหาวิทยาลัย ซึ่งในจำนวนนี้ปฏิบัติงานในภาควิชาพยาบาลศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดี มหा�วิทยาลัยมหิดล เมื่อจากภาควิชาพยาบาลศาสตร์เป็นทั้งผู้ผลิตและผู้ใช้ กล่าวคือผู้สำเร็จการศึกษาส่วนใหญ่ปฏิบัติงานอยู่ในสถาบันที่จบการศึกษา ส่วนผู้ที่จบการศึกษาในระดับปริญญาโทมีการกระจายของแหล่งปฏิบัติงานมากกว่าระดับปริญญาตรี เนื่องจากผู้เข้าศึกษาส่วนใหญ่มีข้อ

ผูกพันกับหน่วยงานต้นสังกัดที่ส่งมาศึกษาต่อ กลุ่มผู้สำเร็จในระดับปริญญาโท อุย្�янิ ตำแหน่งอาจารย์พยาบาลมากที่สุด (ตารางที่ 1) เมื่อจากความต้องการหลักของผู้ใช้ผลผลิตระดับปริญญาโทในช่วงเวลาที่ผ่านมาอย่างเป็นทางด้านการศึกษา ภายหลังปี 2535 หลักสูตรฯ ได้ปรับเปลี่ยนการเตรียมผู้ศึกษาให้มีความสามารถเฉพาะ ในบทบาทการเป็นผู้บริหาร ผู้ชำนาญการทางคลินิก และอาจารย์ผู้สอน เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้ใช้ผลผลิตระดับปริญญาโทให้มากขึ้น^๖ โดยพบว่ามีผู้จบการศึกษาระดับปริญญาโทที่อุย្�янิตำแหน่ง หัวหน้าหอผู้ป่วย และผู้บริหารอื่นๆ ได้แก่ หัวหน้าแผนกและหัวหน้าหน่วยงาน อย่างไรก็ตาม มีผู้ที่อุย្�янิตำแหน่งผู้ชำนาญการเพียง 3 คน อาจเนื่องจากการกำหนดตำแหน่งในแต่ละองค์กรในปัจจุบันยังไม่ชัดเจน

ผู้สำเร็จการศึกษาพยาบาลจากภาควิชาพยาบาลศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดีมหा�วิทยาลัยมหิดล ทั้งในระดับปริญญาตรี และระดับปริญญาโท มีผู้ที่อุย្�янิตำแหน่งบริหารทางการศึกษาสูงสุดคือ คณบดี รวม 4 คน (ตารางที่ 2) สะท้อนถึงศักยภาพของผู้สำเร็จรวมทั้งบุคคลเหล่านี้ได้มีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง โดยการศึกษาต่อในสาขาวิชาพยาบาลเฉพาะทางจนถึงระดับปริญญาเอก นับเป็นความสำเร็จของสถาบันการศึกษาอย่างหนึ่ง โดยเฉพาะเมื่อพิจารณาจากธรรมชาติของสถาบันการศึกษาที่อุย្�янิในระดับภาควิชา และผู้สำเร็จส่วนใหญ่โดยเฉพาะกลุ่มตัวอย่างในการ

การติดตามบันทึกและน安排บันทึกที่สำเร็จจากหลักสูตรของภาควิชาพยาบาลศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล

ศึกษาครั้งนี้เป็นผู้ที่ทำงานในสถาบันที่ศึกษา ผู้ที่ปฏิบัติงานในสถาบันอื่นตอบแบบสอบถามกลับจำนวนน้อย ส่วนทางด้านบริการพยาบาล ตำแหน่งบริหารสูงสุดทั้งผู้ที่ระดับปริญญาตรีและปริญญาโทได้แก่ หัวหน้าฝ่ายหรือหัวหน้าแผนก รวม 14 คน ผู้ที่มีตำแหน่งหัวหน้าห้องผู้ป่วยมีจำนวนมากที่สุด

ผู้สำเร็จการศึกษามีส่วนร่วมในการพัฒนา วิชาชีพในหลายลักษณะ ได้แก่ การพัฒนาองค์ความรู้ให้แก่วิชาชีพ พัฒนาปฏิบัติการพยาบาล การบริการวิชาการและการเป็นสมาชิกองค์กรวิชาชีพ ใน การพัฒนาองค์ความรู้ให้แก่วิชาชีพ ผู้สำเร็จการศึกษาทั้งระดับปริญญาตรีและปริญญาโทได้ทำการวิจัย เขียนตำรา และบทความทางวิชาการ โดยผู้ที่จบ การศึกษาระดับปริญญาโท มีจำนวนมากกว่าในระดับปริญญาตรีอย่างชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับ วัตถุประสงค์ของการเตรียมผู้สำเร็จจากหลักสูตรทั้งสองระดับ สำหรับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการปฏิบัติการพยาบาล ได้มีการปฏิบัติที่หลากหลาย ผู้สำเร็จในระดับปริญญาโทมีสัดส่วนมากกว่าระดับปริญญาตรีในทุกรายการ โดยเฉพาะการนำทฤษฎี การพยาบาลและทฤษฎีอื่นที่เกี่ยวข้องไปใช้รวมทั้งการนำผลการวิจัยและแนวคิดจากการทางวิชาการไปใช้ ผู้สำเร็จการศึกษาได้ทำหน้าที่ในการบริการวิชาการ จำนวนมาก โดยเป็นที่ปรึกษาด้านการวิจัยและเป็น วิทยากรโดยเฉพาะกลุ่มผู้สำเร็จจากระดับปริญญาโท เป็นที่น่าสังเกตว่าการเป็นสมาชิกองค์กรวิชาชีพในระดับชาติ มีเพียงร้อยละ 63.5 และ 89.2 ในกลุ่ม

ผู้สำเร็จจากระดับปริญญาตรีและปริญญาโทตามลำดับ อาจเนื่องจากผู้จบการศึกษาใช้วุฒิการศึกษาในระดับที่สูงขึ้นในการปฏิบัติงานที่นอกเหนือจากสาขาวิชาพยาบาลโดยตรง

เมื่อพิจารณาถึงความพึงพอใจของตนเอง ต่อการทำงานของผู้สำเร็จการศึกษาทั่วไประดับปริญญาตรีและปริญญาโท พนับว่ามีความพึงพอใจ ต่อการทำงานของตนเองในระดับใกล้เคียงกันและอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างดี และพบว่าผู้สำเร็จการศึกษาทั้ง 2 ระดับได้ประเมินว่าผู้บังคับบัญชา มีความพึงพอใจในการทำงานของผู้สำเร็จการศึกษาอยู่ในระดับที่สูง กว่าผู้สำเร็จการศึกษาประเมินตนเอง อาจเป็นไปได้ว่าเมื่อผู้สำเร็จการศึกษาประเมินตนเอง ผู้สำเร็จการศึกษาตั้งเป้าหมายในเรื่องผลของการปฏิบัติงานของตนเองไว้สูง จึงมีความพึงพอใจในระดับหนึ่ง แต่ผลที่ปรากฏโดยภาพรวม อาจนำมาซึ่งความพึงพอใจของผู้บังคับบัญชาที่มากกว่าตนเองคาดการณ์ไว้ โดยลักษณะที่ผู้บังคับบัญชาแสดงว่ามีความพึงพอใจในงานของผู้สำเร็จการศึกษา ได้แก่ การให้คำชมเชย การมอบหมายงานที่สำคัญให้ทำ และการเลื่อนขั้นให้รางวัล ซึ่งเป็นทั้งปัจจัยกระตุ้นนำไปสู่ความพึงพอใจในการทำงาน (Motivation Factor) และปัจจัยพื้นฐาน เพื่อไม่ให้เกิดความไม่พึงพอใจในการทำงาน (Hygiene or maintenance factor) ตามทฤษฎีของ Herzberg⁹

สำหรับข้อเสนอแนะของผู้สำเร็จการศึกษา ต่อหลักสูตรที่สำคัญ ได้แก่ ด้านการเรียนการสอน

สารท้า พันธุ์ภักดี และคณะ

ในเรื่องเนื้อหาโดยเฉพาะเนื้อหาเกี่ยวกับจริยธรรม ซึ่งเป็นประเด็นที่ชัดเจนมากจากผลสำรวจครั้งนี้ อย่างไรก็ตาม เนื่องจากการสำรวจครั้งนี้เป็นการติดตามภาพรวมของผู้สำเร็จการศึกษาจากaramaอิบดิทุกรุ่น นับด้วยแต่เปิดหลักสูตรถึงรุ่นที่จบแล้วอย่างน้อย 1 ปี ดังนั้น อาจเป็นไปได้ว่าผู้ตอบแบบสอบถามจะมาจากหลักสูตรที่ยังไม่มีการปรับเปลี่ยนรายวิชาที่ชัดเจนในเรื่องจริยธรรม และเมื่อต้องปฏิบัติจริงโดยภาระการปัจจุบัน ซึ่งมีปัญหาเกี่ยวกับจริยธรรมมากขึ้น จึงเป็นประเด็นที่ผู้สำเร็จการศึกษาเสนอแนะเพื่อให้เกิดการปรับเปลี่ยน ดังกล่าวข้างต้นแล้วว่าหลักสูตรบริณญาตรีได้มีการปรับปรุงหลักสูตรครั้งล่าสุดในปี 2542 ในหลักสูตรใหม่นี้ได้จัดวิชาจริยธรรมและได้เพิ่มการสอนแทรกไว้ในวิชาภาคปฏิบัติในคลินิกอีกด้วย

สำหรับข้อเสนอแนะที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนโดยใช้เทคโนโลยีทางการศึกษา เช่น Computer, Internet และ CAI เป็นประเด็นของข้อเสนอแนะที่น่าสนใจ เนื่องจากในปัจจุบันด้านเทคโนโลยีทางการศึกษาก้าวหน้าไปมาก และนับว่า มีความจำเป็นในการพัฒนาการเรียนการสอน ซึ่งได้มีการปรับเปลี่ยนไปแล้วระดับหนึ่ง ในปัจจุบัน นักศึกษาในระดับปริญญาตรีได้เรียนวิชาคอมพิวเตอร์ เป็นวิชาเลือก 1 วิชา

ข้อเสนอแนะจากผู้สำเร็จการศึกษาอีกประเด็นหนึ่งที่น่าสนใจ ได้แก่ การปรับปรุงด้าน

ความผูกพันระหว่างบุคคลในสถาบันเดียวกัน การมีส่วนร่วมในสังคม/ชุมชน และการสร้างสัมพันธ์กับวิชาชีพอื่น อาจเป็นภาพสะท้อนของผู้สำเร็จจากหลักสูตรซึ่งสมควรปรับปรุงแก้ไข ในระยะที่ผ่านมาได้มีการประเมินและพัฒนาหลักสูตรหลายครั้งดังนี้ ต่อไปนี้ การศึกษา 2530 โดยเฉพาะหลังการปรับหลักสูตรในปี 2543 ได้มีการจัดทำโครงการต่างๆ เพื่อพัฒนานักศึกษาด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม ทั้งที่ภาควิชาฯ เป็นผู้จัดให้หรือที่นักศึกษาเป็นผู้เสนอ รวมทั้งการร่วมงานในระดับคณะ มหาวิทยาลัยและต่างสถาบันมากขึ้น

ข้อจำกัดในการศึกษาครั้งนี้

อัตราการได้รับคำตอบกลับคืนต่ำ (ร้อยละ 24) เนื่องจากการศึกษาครั้งนี้มุ่งหวังที่จะติดตามผู้สำเร็จในภาพรวม ดังนั้นแรกจนถึงปัจจุบัน กลุ่มเป้าหมายในการศึกษาจึงมีระยะเวลาหลังการสำเร็จจากสูตรแตกต่างกันดังนี้ 1-26 ปี จึงมีปัญหาการขยายที่อยู่ทำให้ยากต่อการติดตาม นอกจากนี้ ลักษณะข้อคำถามในการศึกษาครั้งนี้ ต้องการทราบพัฒนาการหรือความก้าวหน้าในการปฏิบัติงานของผู้สำเร็จการศึกษา จึงเป็นไปได้ว่าผู้ที่ไม่ได้ปฏิบัติงานในวิชาชีพหรือผู้ที่มีความก้าวหน้าที่ไม่เด่นชัด อาจไม่ตอบแบบสอบถามกลับคืน สมควรมีการปรับปรุงระบบฐานข้อมูลผู้สำเร็จให้เป็นปัจจุบัน ซึ่งอาจช่วยให้สะดวกในการติดตามมากขึ้น

การติดตามบัณฑิตและมหาบัณฑิตที่สำเร็จจากหลักสูตรของภาควิชาพยาบาลศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล

เอกสารอ้างอิง

1. Stufflebeam DL. An introduction to the PDK book: Educational evaluation and decision making. In Worthen R & Sanders R. (Eds). **Educational evaluation: theory and practice**. Belmont: Wodsworth Publishing, 1973: 128-42.
2. สุปานี วินograd, พรรดาดี พุฒิวนะ และกรณิการ์ กังคันนท์. การศึกษาด้วยมาตรฐานที่สำเร็จการศึกษา จากโรงเรียนพยาบาลรามาธิบดี. **รามาธิบดีเวชสาร** 2530; 10:54-61.
3. ยุวดี ภาษา, สุปานี เสนอดิสัย และแสงทอง อีระทองคำ. การประเมินความสำเร็จของหลักสูตรพยาบาลศาสตร์ บัณฑิต ภาควิชาพยาบาลศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดี. **รามาธิบดีพยาบาลสาร** 2544; 7(1): 58-72.
4. ภาควิชาพยาบาลศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล. หลักสูตรพยาบาลศาสตร์บัณฑิต หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2543.
5. ยุวดี ภาษา, พรรดาดี พุฒิวนะ, มาลี เเดศมาลีวงศ์, กรณิการ์ สุวรรณโสด, วีไล ลีสุวรรณ, สุนทรี ภานุทัด, และคณะ. การติดตามผู้สำเร็จจากหลักสูตรวิทยาศาสตร์ มหาบัณฑิต (พยาบาลศาสตร์) ภาควิชาพยาบาลศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล. **รามาธิบดีเวชสาร** 2530; 10(4):167-17.
6. พรรดาดี พุฒิวนะ. ความคิดเห็นของนักศึกษาและผู้สำเร็จต่อการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรพยาบาลศาสตร์ มหาบัณฑิต รามาธิบดี. 2542. (เอกสารอัดสำเนา)
7. สมจิต หนูเจริญกุล. ความคิดเห็นของคณาจารย์ผู้ร่วมสอน ต่อหลักสูตรบัณฑิตพยาบาลรามาธิบดี. 2532. (เอกสารอัดสำเนา)
8. ภาควิชาพยาบาลศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล. หลักสูตรพยาบาลศาสตร์มหาบัณฑิต พศ. 2535.
9. Ulrich, B.T. Leadership and Management. In K.W. Vestal. **Nursing Management : Concepts and Issues**. 2nd Ed. J.B.Lippincott. 1995.

อรสา พันธ์ภักดี และคณะ

A follow up study of the nursing alumni, Department of Nursing, Faculty of Medicine, Ramathibodi Hospital.

Orasa Panpukdee*, R.N., D.N.S.

Pensri Lausawatchaikul**, R.N., M.S.

Yupapin Sirapo-ngam*, R.N., D.S.N.

Panwadee Putwatana*, R.N., D.Sc.

Abstract This descriptive research aimed to follow up nursing alumni from Ramathibodi School of Nursing and Department, Faculty of Medicine, Ramathibodi Hospital, Mahidol University. Stratified random sampling was used to select 40% of the alumni who were graduated from the bachelor degree program, and all of the alumni who graduated from the master degree program were included. There were 233 questionnaires returned, 159 were from bachelor alumni and 74 were from master alumni. The result revealed that almost all of the respondents work in the area of professional nursing. The majority of alumni from bachelor degree program (71.6%) were professional nurses, and the majority of alumni from master degree program (63.6%) were faculty members. The alumni from both programs continued their study after graduation and earned special certification or higher degree in nursing. The alumni from master degree program were more participate in nursing profession development than those who graduated from bachelor degree program. For the participation of the nursing professional organization, the majority of them were the members of the national professional organization of nursing. Rama Nurs J 2002; 8(2) : 110-123.

Keywords: Follow up, graduate, nursing alumni

* Associate Professor ** Head nurse, Department of nursing, Faculty of Medicine, Ramathibodi Hospital, Mahidol University.